

ยักยกเงินไปแล้วไม่ได้ชำระดอกเบี้ยด้วยต้องทำอะไร

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำการทุจริตยักยกเงินของทางราชการไป หลาย ๆ หน่วยงานมักเข้าใจว่า เมื่อผู้กระทำการทุจริตยักยกเงินไปแล้วนำเงินดังกล่าวนั้นมาคืนให้หน่วยงานเต็มจำนวนแล้ว หน่วยงานก็จะพิจารณายุติเรื่อง เนื่องจากเห็นว่า การชำระคืนเงินมีผลทำให้หนี้เป็นอันระงับ หน่วยงานย่อมไม่ได้รับความเสียหายแล้ว แต่ในทางปฏิบัติสิ่งหนึ่งที่หน่วยงานมักจะได้ไม่ถึงคือเรื่องของดอกเบี้ยที่เจ้าหน้าที่ทุจริตต้องชดใช้ให้หน่วยงานด้วย

สำหรับกรณีดังกล่าวนี้ ได้มีความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เรื่องเสรีจที่ 1619/2563 เรื่อง การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริตยักยกเงินชำระดอกเบี้ยของเงินที่ยักยก กรณีเจ้าหน้าที่ได้นำเงินที่ยักยกมาคืนแก่ทางราชการครบถ้วนแล้ว และเป็นจำนวนที่ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ซึ่งเป็นการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่น่าสนใจ สรุปเป็นสองประเด็นหลัก กล่าวคือ

ประเด็นที่ 1 การที่เจ้าหน้าที่นำเงินที่ยักยกไปมาชำระคืนแก่ทางราชการแล้ว มีผลทำให้หนี้เป็นอันระงับและไม่อาจเรียกให้มาชำระดอกเบี้ยของเงินดังกล่าวหรือไม่นั้น เห็นว่า กรณีความรับผิดในมูลหนี้ละเมิด มีความรับผิดในส่วนของดอกเบี้ยที่เกิดขึ้น ตามบทบัญญัติของกฎหมายในมาตรา 206 และมาตรา 224 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ให้คิดดอกเบี้ยในหนี้เงินอันเกิดแต่มูลละเมิดนับแต่เวลาที่ทำละเมิด ประกอบกับหลักเกณฑ์ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0418.7/ว 105 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2545 เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยกรณีเบิกจ่ายไม่ถูกต้องและกรณีกระทำผิดทางละเมิด กำหนดให้หน่วยงานเรียกให้เจ้าหน้าที่ซึ่งจงใจทุจริตยักยกเงินหรือทรัพย์สินของทางราชการ และมีมูลความผิดทางอาญาด้วย ชำระดอกเบี้ยของเงินหรือทรัพย์สินที่ต้องชดใช้ตั้งแต่วันที่กระทำการทุจริต ความรับผิดในการชำระดอกเบี้ยในมูลละเมิด จึงเป็นไปโดยผลของกฎหมายและหลักเกณฑ์ของทางราชการ ซึ่งหน่วยงานที่เสียหายไม่อาจใช้ดุลพินิจพิจารณาเป็นอย่างอื่นได้ ดังนั้น แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะนำเงินมาชำระคืนครบตามจำนวนเงินที่ได้ยักยกไปแล้ว และหน่วยงานเห็นควรให้ยุติเรื่อง แต่ก็ยังไม่อาจถือว่าเป็นการชำระหนี้ครบถ้วน และไม่ส่งผลทำให้หนี้

เป็นอันระงับและความรับผิดชอบในมูลละเมิดสิ้นสุดลง เพราะยังไม่มีการชำระในส่วนของคุณเบี้ย
หน่วยงานจึงต้องเรียกให้ชำระดอกเบี้ยของเงินที่ทุจริต โดยคิดดอกเบี้ยจากจำนวนเงินที่ทุจริตไป
ตั้งแต่วันที่นำเงินไปจนถึงวันที่นำเงินมาชำระคืนด้วย

ประเด็นที่ 2 เรื่องของอายุความการใช้สิทธิเรียกร้องให้ชำระดอกเบี้ยเห็นว่า

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มิได้กำหนดอายุความการใช้
สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่หน่วยงานเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิด
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดเพิ่มขึ้น
เป็นจำนวนมากกว่าที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำบทบัญญัติมาตรา 10
วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่กำหนดให้การใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน
จากเจ้าหน้าที่ ในกรณีหน่วยงานเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังเห็นว่า
ต้องรับผิด ให้มีอายุความ 1 ปี นับแต่วันที่หน่วยงานมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง
มาใช้บังคับในฐานะเป็นบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง โดยการออกคำสั่งให้ชำระเงินเพิ่มขึ้น
ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง มิได้กำหนดอายุความ 1 ปี นับแต่วันที่หน่วยงานมีคำสั่งตาม
ความเห็นของกระทรวงการคลัง ดังนั้น หน่วยงานจึงต้องเรียกให้ชำระดอกเบี้ยภายในอายุความ
1 ปี นับแต่ได้รับแจ้งความเห็นของกระทรวงการคลัง และการใช้สิทธิเรียกร้อง 1 ปี ดังกล่าว
ต้องกระทำภายในอายุความ 10 ปี นับแต่วันทำละเมิด ตามมาตรา 448 วรรคหนึ่ง แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในฐานะกฎหมายทั่วไปในเรื่องละเมิดด้วย แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า
หน่วยงานมีการฟ้องคดีอาญาเจ้าหน้าที่ ในฐานะความผิดที่มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี
และปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 200,000 บาท ซึ่งมาตรา 95 วรรคหนึ่ง (2) แห่งประมวล
กฎหมายอาญา ได้กำหนดอายุความไว้ 15 ปี ดังนั้น การใช้สิทธิเรียกร้องให้ชำระดอกเบี้ย
ในมูลละเมิดจึงกระทำได้ภายในอายุความ 15 ปี ซึ่งเป็นอายุความอาญาที่ยาวกว่า ตามที่กำหนด
ในมาตรา 448 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

แต่กรณีที่ได้มีการหารื้อนี้ เจ้าหน้าที่ได้กระทำการยกเงินหลายครั้ง
ต่างกรรมต่างวาระกัน จึงพบว่า การใช้สิทธิเรียกร้องให้ชำระดอกเบี้ยสำหรับการกระทำละเมิด

ส่วนหนึ่งยังไม่ขาดอายุความก็สามารถดำเนินการเรียกให้มาชำระดอกเบี้ยได้ แต่สำหรับการกระทำละเมิดอีกส่วนหนึ่งพบว่า การใช้สิทธิเรียกร้องได้ขาดอายุความแล้ว จึงไม่อาจเรียกให้ชำระดอกเบี้ยได้ (ในส่วนนี้หน่วยงานก็คงต้องไปดำเนินการเรียกให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดความเสียหายชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อไป) ในเรื่องดังกล่าวนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ยังมีข้อสังเกตว่า การทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับการจ่ายเงินของหน่วยงานควรมอบหมายให้บุคคลซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นผู้รับผิดชอบ ไม่ควรมอบหมายให้พนักงานราชการหรือลูกจ้างซึ่งมิใช่เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาทำหน้าที่ดังกล่าว

จากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จะเป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ของรัฐควรตระหนักในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปด้วยความรอบคอบระมัดระวัง เพื่อมิให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย ทั้งในเรื่องของการพิจารณามอบหมายหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบของตนเองให้เป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เพราะเมื่อใดที่ท่านกระทำกรทุจริตสิ่งที่คุณกระทำกรทุจริตจะต้องได้รับคือ การดำเนินการทางวินัย ทางอาญา และทางละเมิด นั่นเอง...